

Openingstoespraak Guus Vlaskamp, de Kijkdoos, 26 3 11

Dames en Heren,

Laten wij ons gelukkig prijzen.

Wij zijn hier met z'n allen bijeen, kunstliefhebbers onder elkaar. Wij zijn op een opening, altijd gezellig. Wij kunnen hier belangrijke kunst zien en interessante kunstenaars ontmoeten.

Laten we ons gelukkig prijzen.

Er is mooie muziek, er is een spreker die hopelijk niet te lang van stof is, en een beschaafd glaasje staat voor ons allen al klaar.

Laten wij ons gelukkig prijzen.

Het bestuur van de Kijkdoos heeft dit allemaal georganiseerd, vrijwilligers hebben het sjouwwerk gedaan, de kunstenaars hebben zich voor ons ingespannen. Laten we ons realiseren dat dat niet allemaal vanzelf is gegaan. En laten we ons gelukkig prijzen dat wij hier kunnen zijn.

Laten we ons vooral gelukkig prijzen dat de Kijkdoos een vereniging is met betalende leden en met maar heel weinig overheidssubsidie. Net zoals ik me gelukkig prijs dat mijn Stichting het Kunstgebeuren, organisator van exposities van beeldende kunst in Ede, een stichting is met betalende donateurs en helemaal géén subsidie.

U weet het allemaal, de kunstsubsidies van de overheid staan op de tocht. Een kille tocht die een gure wind kan worden en misschien een storm die veel schade zal aanrichten. De 200 miljoen die de Rijksoverheid wil bezuinigen zal gevolgd worden door bezuinigingen bij provincies, gemeenten en andere overheden.

In de gesprekken die je daarover hoort, lopen meteen al twee argumenten door elkaar. Er is een anti-intellectueel, anti-artistiek sentiment: we hebben genoeg van die onbegrijpelijke kunstvormen, weg met die lelijke schilderijen, die moderne piepknormuziek moet niet meer gemaakt worden. Dat is natuurlijk een populistisch sentiment waar we ons principieel tegen moeten verzetten. Kunst heeft creatieve vrijheid nodig, ook kunst die toevallig niet gewaardeerd wordt door de overheid, die verketterd wordt door de politiek, of niet gepruimd door mij of mijn buurman. Veel kunstenaars zijn niet begrepen door hun tijdgenoten, ook niet door deskundige critici, en ze zijn soms (maar natuurlijk lang niet altijd) later beroemd en geliefd geworden.

Het tweede argument is: waarom moet dit gesubsidieerd worden? Waarom moet de overheid dit betalen? Dát is een legitieme vraag. Het spreekt niet vanzelf dat activiteiten waarvoor onvoldoende markt is, in leven worden gehouden.

Misschien heeft de overheid zelf bepaalde kunstenaars en kunstorganisaties subsidieverslaafd gemaakt, maar het is niet onredelijk om te zeggen: subsidie moet verdiend worden, je moet kunnen aantonen dat er een artistieke en maatschappelijke prestatie wordt geleverd die de moeite, en het geld, waard is. De kunstwereld zal dát verhaal véél en véél beter moeten vertellen.

Wat kunnen wij doen, u en ik? Voor de miljonairs onder ons is het eenvoudig. Word mecenas en geef uw geld aan veelbelovende kunstenaars en aan innovatieve kunstinstellingen. Tegen de anderen zou ik willen zeggen: laat zien dat u kunst belangrijk vindt. Steun de kunstinitiatieven in uw omgeving. Ga naar die expositie (dat u hier bent is al een goede daad). Bezoek die galerie en dat museum. Praat met anderen over wat u aan moois en waardevols ziet. Sta open voor kunst, laat u raken door kunst, leer te genieten. En wordt u persoonlijk getroffen door iets wat op uw weg komt, koop het. Kóóp het gewoon, niet al teveel boven uw budget natuurlijk, koop het en u hebt nog jaren en jaren plezier van de waarde als u de prijs al lang vergeten bent.

Juist in een kil politiek klimaat moeten wij als kunstliefhebbers een warm nest vormen, een levendige kern zijn van interesse, betrokkenheid en steun, en moeten wij rondzingen dat kunst belangrijk is voor onszelf en voor de maatschappij. Ik wens u toe dat uw bezoek hier u daartoe inspireert. Ik wens u toe dat de kunstenaars die hier hun werk exposeren u enthousiast maken. Ik wens u toe dat deze middag u weer doet beseffen: het kan niet zonder, u en ik kunnen niet zonder, Bennekom kan niet zonder.

Hiermee wil ik deze expositie van Peet Knook en Loek Hambeukers geopend verklaren.

Dank u wel.